

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

**МАТЕРІАЛИ
73-ї ПІДСУМКОВОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ПРОФЕСОРСЬКО-ВИКЛАДАЦЬКОГО СКЛАДУ
ЮРИДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ**

(28 лютого 2019 року)

Ужгород – 2019

Матеріали 73-ї підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького складу юридичного факультету. (28 лютого 2019 року, м. Ужгород) / Ужгородський національний університет; За заг. ред. С.Б. Булеци, Я.В. Лазура. Ужгород, 2019. 104 с.

У науковому збірнику опубліковано матеріали 73-ї підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького складу юридичного факультету, що відбулася 28 лютого 2019 року на базі юридичного факультету Ужгородського національного університету.

Для наукових та науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, студентів правничого напрямку, юристів-практиків, усіх, хто цікавиться питаннями юриспруденції.

*Рекомендовано до друку
Вченою радою юридичного факультету
Ужгородського національного університету
(протокол № 8 від 28 березня 2019 року)*

Редакційна колегія:

- Рогач О.Я.** – проректор із науково-педагогічної роботи УжНУ, д.ю.н., професор
- Лазур Я.В.** – декан юридичного факультету УжНУ, д.ю.н., професор
- Булеца С.Б.** – завідувач кафедри цивільного права та процесу УжНУ, д.ю.н., доцент
- Менджул М.В.** – доцент кафедри цивільного права та процесу, к.ю.н., доцент
- Черевко П.П.** – заступник декана юридичного факультету, к.ю.н., доцент
- Чепис О.І.** – доцент кафедри цивільного права та процесу, к.ю.н., доцент
- Фазикош В.Г.** – к.ю.н., професор кафедри цивільного права та процесу

ЗМІСТ

Бариська Я.О.

Особливості організації влади Франції

Бєлов Д.М.

Правовий простір держави: термінологічний аспект.....

Бисага Ю.Ю.

Право на професійну правничу допомогу в системі конституційних гарантій забезпечення прав і свобод людини

Булеца С.Б.

Особливості смарт контракту в медичній сфері5

Греца С.М

Особливості визначення суб'єктного складу правовідносин по адмініструванню податку на додану вартість.....

Греца Я. В.

Стадії податкового планування.....7

Громовчук М.В.

Право на евтаназію: досвід Нідерландів.....12

Гусь А.В.

До питання транскордонного співробітництва територіальних громад17

Дацюк В.Б.

Кримінологічний аналіз закону України «Про товариства з обмеженою відповідальністю та товариства з додатковою відповідальністю»20

Заборовський В.В.

Проблеми співвідношення захисту та представництва як основних напрямів процесуальної діяльності адвоката.....26

Котляр О.І.

Теорії співвідношення норм міжнародного гуманітарного права та міжнародного права людини.....29

Коцкулич В.В.

Суд (журі) присяжних: загальна характеристика

Манзюк В.В., Вашкович В.В.

Деякі аспекти реалізації цілей сталого розвитку в законодавстві окремих зарубіжних країн.....32

Менджул М.В. Впровадження міжнародних стандартів протидії насильству в сім'ї у законодавство України.....	35
Нечипорук Л.Д. Трудовий договір з фізичними особами: проблемні питання.....	38
Олійник Р.Б. Наукове відкриття як об'єкт інтелектуальної власності за цивільним законодавством України.....	42
Онуфрій С.А. Міжнародний захист прав жінок та боротьба із насильством стосовно жінок.....	46
Паніна Ю.С. Правове регулювання. Договору франчайзингу в Іспанії	48
Переш І.Є., Зан М.І., Когут М.Г. Польська соціологія права	51
Петрецька Н.І. Принципи локальної (муніципальної) нормотворчості	55
Погорєлова З.О. Народний депутат як суб'єкт права законодавчої ініціативи	57
Попович К.Б. Наднаціональний вимір захисту прав людини.....	61
Попович Т.П. Відновлення місцевого самоврядування у Польщі (кінець 1980-х – 1990-ті роки) .	64
Ревуцька І.Е. До питання легалізації цивільного партнерства в Україні	67
Феннич В.П. Принцип пропорційності цивільного процесу.....	71
Чепис О.І. Правове регулювання географічних зазначень в Європейському Союзі.....	76
Шаранич С.С. Особливості розслідування масових заворушень	81

ДО ПИТАННЯ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ЦИВІЛЬНОГО ПАРТЕРСТВА В УКРАЇНІ

Ревуцька І.Е.

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри цивільного права та процесу
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

З посиленням євроінтеграційних процесів проблема визнання шлюбними або сімейними відносин, заснованих на різних, відмінних від шлюбу, підставах, набула особливої актуальності. Визначаючи три основні напрямки, що вимагають особливої уваги з позиції гармонізації законодавства ЄС, К. Боле-Волкі вказує як на один з них на створення європейської моделі сімейного союзу не на підставі шлюбу (перші два – це питання, пов'язані з правом на розірвання шлюбу та надання утримання, а також блок питань, що стосуються батьківських обов'язків) [1, с. 163].

Слід зазначити, що часто вибір підстав, на яких буде створено сім'ю, форми організації відносин пари залежить від національного законодавства. В одних випадках воно може бути «дискримінаційним» по відношенню до осіб, які перебувають в законному шлюбі, в інших випадках - навпаки. Так, шлюб може бути вигідним або не вигідним з точки зору оподаткування, формально одинокі батьки можуть отримувати певні пільги тощо. Таким чином, інші галузі права, зокрема податкове, трудове, право соціального забезпечення, можуть завдавати впливу на вибір партнерами підстав створення сім'ї і, відповідно, її виду.

Надзвичайно активного обговорення зазнало питання легалізації цивільного партнерства в українському суспільстві та серед правотворців після затвердження Плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини. Норма про партнерства була у Плані Національної стратегії з прав людини. У документі зазначалося, що законпроект мав би бути поданий до Верховної ради до кінця 2019 року. Розробка законопроекту покладена на Кабмін, утім жодне міністерство такого документу і досі не розробляє.

Головним і найактуальнішими стали питання: *що таке цивільне партнерство, чи не стане цивільне партнерство першим кроком до легалізації одностатевих шлюбів і як воно працюватиме на практиці?*

Цивільне партнерство (цивільний союз, громадянське партнерство, зареєстроване партнерство та ін.) — визнаний державою соціальний інститут, у якому можуть бути узаконені відносини двох людей, які не бажають або не мають можливості за законом зареєструвати шлюб. [2]

Як правило, така можливість надається одностатевим парам, проте в деяких країнах різностатеві пари також можуть зареєструвати свої відносини так само. Конкретна термінологія для позначення такого виду співжиття різниться в різних державах. Неоднакові також і юридичні наслідки їх укладення. Не слід плутати офіційно зареєстровані цивільні партнерства з незареєстрованими фактичними шлюбними відносинами, а також одностатеві цивільні партнерства — з одностатевими шлюбами.

У різних країнах категорії осіб, які мають право на укладення цивільних партнерств, можуть відрізнятися. Спочатку право на укладення цивільного партнерства надавалося тільки одностатевим парам [3]. В цьому випадку цивільні партнерства є паралельним соціальним інститутом, створеним спеціально для одностатевих пар, які не мають за законом права укласти шлюб. У багатьох країнах,

що легалізували одностатеві шлюби, цивільні партнерства для одностатевих пар були проміжною сходинкою до шлюбної рівноправності. Після відкриття доступу до шлюбу для одностатевих пар інститут цивільних партнерств зазвичай припиняється, а вже раніше укладені союзи можуть бути перетворені в шлюби. У другій групі країн цивільні партнерства доступні як одностатевим, так і різностатевим парам [4]. При цьому різностатевій парі надається вибір між укладенням шлюбу і реєстрацією громадянського союзу (цивільного партнерства), який зазвичай є в правовому сенсі полегшеною альтернативою шлюбу. Одностатеві ж пари в цих країнах можуть або мати, або не мати юридичної можливості укладення шлюбу. Тому вони або мають можливість вибору між шлюбом і партнерством, або можуть укладати лише партнерства, але не шлюби. Так до прикладу у Франції інститут цивільного партнерства, введений у 1999 році в основному для законного визнання одностатевих пар, стрімко набирає популярність. Це пов'язано з тим, що різностатеві пари все частіше стали укладати цивільні партнерства. У 2000 році з усіх пар, які уклали партнерство, 76 % становили різностатеві пари, а в 2010 році їх частка досягла 96 %. При цьому в 2000 році було укладено 22271 партнерств і 305234 шлюбів, а в 2010 — 196415 партнерств і двісті п'ятдесят одна тисяча шістьсот п'ятдесят-чотири шлюби (дані INSEE) [5]. Якщо ця тенденція збережеться, то в найближчому майбутньому цивільне партнерство стане популярнішим за шлюб.

Існують також і ситуації, коли вступ до одностатеве партнерство загрожує негативними наслідками. Так, наприклад, в Німеччині особи, які уклали одностатеве партнерство, негайно підлягають звільненню, якщо їх роботодавцем є Католицька церква, під дахом якої працюють понад 1,3 мільйона чоловік більш ніж 100 професій. Проте, загальна статистика укладених партнерств в Німеччині характеризується щорічним збільшенням абсолютного числа укладення нових союзів, незважаючи на те, що вони досі не зрівняні в правовому сенсі з гетеросексуальними шлюбами. Тим не менш, більшість одностатевих пар прагнуть узаконити свої стосунки. Як показують, наприклад, опубліковані в 2011 році в Німеччині дослідження Томаса Хертлінга, зареєструвати свої відносини в вигляді громадянського союзу зважилися близько 19,7 % респондентів (гомосексуальних чоловіків), що мають постійного партнера. Лише 15,6 % повністю відкинули для себе такий варіант. Крім того, 59,1 % опитаних заявили, що уклали б партнерство, якби воно за законом було прирівняне до шлюбу в фінансових питаннях [6]. Близько 35,4 % опитаних заявили, що уклали б союз, якби він дозволив їм усиновити дитину. Варто звернути увагу на те, що створення для одностатевих пар особливого законодавства (закони про цивільне партнерство) створює ситуацію, при якій реєстрація одностатевих пар відбувається за іншим відповідним законом, ніж різностатевих при вступі в шлюб, створюючи символічну дискримінацію, навіть якщо немає жодної фактичної дискримінації та цивільні партнерства повністю зрівняні в правах з різностатевими шлюбами. У той же час противники одностатевих шлюбів можуть погоджуватися на легалізацію цивільних союзів, поки вони не називаються шлюбами, пояснюючи це тим, що шлюб традиційно є союзом чоловіка і жінки. У деяких країнах таке розуміння шлюбу визначено в конституції, тому для одностатевих пар в кращому випадку можливе лише громадянське партнерство. З іншого боку, цивільні партнерства нерідко критикують також і через недоступність цієї фінансової інституції різностатевим парам в деяких країнах. Наприклад, у Великій Британії прихильники цивільних партнерств, включаючи різностатеві пари, що відкидають традиційний шлюб, вже протягом декількох років намагаються добитися права різностатевих пар вступати в цивільне

партнерства.

Інститут зареєстрованого партнерства є одним із поширених у країнах-членах ЄС правових інститутів, пов'язаних з сімейним правом. Він був запроваджений та закріплений на законодавчому рівні в окремих європейських країнах наприкінці минулого століття як відповідь на поширення в суспільстві сімейних відносин між чоловіками та жінками без офіційного укладення шлюбу, а також між особами однієї статі, які у той час в принципі не могли укласти шлюб або легалізувати свої стосунки будь-яким іншим способом. Слід зауважити, що відносно останньої категорії інститут зареєстрованого партнерства надав змогу державам забезпечити компроміс між неготовністю суспільства до сприйняття одностатевих шлюбів та необхідністю забезпечити права осіб однієї статі, не пов'язаних спорідненням, які перебували у фактично сімейних відносинах.

Розглядаючи причини, що змусили уряди різних країн порушити питання про запровадження інституту зареєстрованого партнерства до регулювання відносин одностатевих пар, слід також звернути увагу на їх зв'язок з таким глобальним питанням ХХ століття як права людини. Історичні події першої половини минулого століття змусили людство по-іншому подивитися на права людини. Особливо це стосувалося європейського континенту, населення якого найбільшою мірою постраждало внаслідок світових війн. Перелік прав людини поступово розширювався і сьогодні у ньому виділяється група статевої прав, які входять до соматичних прав людини.

За визначенням Всесвітньої організації охорони здоров'я, статеві права полягають у можливості шукати, отримувати і передавати інформацію, що стосується статевої питань, статевої освіти; вибору партнера; можливості вирішувати питання про власну сексуальну активність; добровільності сексуальних контактів; можливості укласти шлюб тощо. Слід зазначити, що переважна кількість справ, порушених в Європейському суді з прав людини протягом останніх двадцяти років стосовно прав сексуальних меншин, вирішувалась на користь позивачів.

Таким чином, інститут зареєстрованого партнерства має розглядатися насамперед у контексті прав людини і не є суто сімейно-правовим інститутом. Водночас у даному дослідженні його розгляд є доцільним і навіть необхідним, оскільки зареєстроване партнерство є однією з поширених у країнах-членах ЄС підстав створення сім'ї [7, с. 103].

Таке явище як одностатеві стосунки, одностатеві відносини чи співжиття осіб однієї статі існує в суспільстві не залежно від того чи буде воно закріплено на законодавчому рівні чи ні. В ситуації яка склалася на сьогоднішній день у нашій державі йдеться не про легалізацію такого виду співжиття, а про правове регулювання його саме з метою усунення виникнення конфліктів та спорів та практиці. Пари відносини, яких офіційно не оформлені але між ними наявний спільний побут та співжиття, не можуть не свідчити проти себе в суді, не можуть потрапити до партнера в реанімацію, забрати його тіло з моргу і врегулювати майнові відносини щодо поділу спільно набутого майна, аліментних зобов'язань, спадщини, тощо.

Виходячи з вищесказаного приходимо до висновку, що легалізація цивільного партнерства *дасть* можливість зареєструвати відносини і як наслідок:

- Право на спільну сумісну власність;
- Можливість спадкування та залишення у спадок спільно набутого майна;
- Право на аліменти та утримання;
- Право не свідчити проти свого партнера в суді;
- Можливість відвідувати свого партнера в закладах охорони здоров'я,

отримувати інформацію про стан здоров'я та вирішувати питання, що пов'язані з лікування;

- Розпоряджатися тілом в разі смерті та ін.

Література:

1. Boele-Woelki K. The principles of European family law: its aims and prospects. *Utrecht Law Review*. 2005. Volume 1, Issue 2 (December). P. 160-168.
2. Цивільне партнерство. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Цивільне_партнерство (дата звернення: 17.01.2019)
3. Homo-Ehe: Kritik an sexueller Rassentrennung (нем.). Die Presse. URL: https://diepresse.com/home/politik/aussenpolitik/4891551/Referendum_Slowenien-lehnt-HomoEhe-klar-ab (last accessed 17.01.2019)
4. Verpartnert, in guten wie in schlechten Zeiten (нем.). URL: <https://www.zeit.de/wirtschaft/2015-05/schwule-lesben-lebenspartnerschaften-homoeh> (last accessed 17.01.2019)
5. Thomas Hertling. Homosexuelle Männlichkeit zwischen Diskriminierung und Emanzipation. — LIT Verlag, Berlin/Münster/Wien/Zürich/London 2011, ISBN 978-3-643-11355-9. — с. 265 URL: <http://www.lit-verlag.de/isbn/3-643-11355-9> (last accessed 17.01.2019)
6. Correspondent, Owen Bowcott Legal affairs. Court rules against heterosexual couple who wanted civil partnership (en-GB), The Guardian. URL: <https://www.theguardian.com/society/2017/feb/21/heterosexual-couples-should-not-be-allowed-civil-partnerships-court-rules> (last accessed 17.01.2019)
7. Ревуцкая И.Э. Зарегистрированное партнерство как основание создания семьи в законодательстве стран-членов Европейского Союза. Журнал «*Leges si Viata*» Respublica Moldova. 2017. № 9 (309). С.102-105.

Формат 60*84/16. Умовн. друк. арк. 6,04. Зам. №122 Наклад 50 прим.
Видавництво УжНУ «Говерла» м. Ужгород, вул. Капітульна, 18.
Свідоцтво про внесення до державного реєстру видавців, виготовників і розповсюджувачів видавничої
продукції – Серія ЗТ №32 від 31 травня 2006 р.